

Marking Scheme
Strictly Confidential
(For Internal and Restricted use only)
Secondary School Examination, 2026 (2nd Board Examination)
SUBJECT NAME : Bhutia
(Q.P. CODE / Set No. 095/29)

General Instructions: -

1	You are aware that evaluation is the most important process in the actual and correct assessment of the candidates. A small mistake in evaluation may lead to serious problems which may affect the future of the candidates, education system and teaching profession. To avoid mistakes, it is requested that before starting evaluation, you must read and understand the spot evaluation guidelines carefully.
2	“Evaluation policy is a confidential policy as it is related to the confidentiality of the examinations conducted, evaluation done and several other aspects. Its leakage to public in any manner could lead to derailment of the examination system and affect the life and future of millions of candidates. Sharing this policy/document to anyone, publishing in any magazine and printing in Newspaper/Website, etc. may invite action under various rules of the Board and IPC.”
3	Evaluation is to be done as per instructions provided in the Marking Scheme. It should not be done according to one’s own interpretation or any other consideration. Marking Scheme should be strictly adhered to and religiously followed. However, while evaluating, answers which are based on latest information or knowledge and/or are innovative, they may be assessed for their correctness otherwise and due marks be awarded to them. In Class-X, while evaluating two competency-based questions, please try to understand given answer and even if reply is not from marking scheme but correct competency is enumerated by the candidate, due marks should be awarded.
4	The Marking scheme carries only suggested value points for the answers. These are in the nature of Guidelines only and do not constitute the complete answer. The students can have their own expression and if the expression is correct, the due marks should be awarded accordingly.
5	The Head-Examiner must go through the first five answer books evaluated by each evaluator on the first day, to ensure that evaluation has been carried out as per the instructions given in the Marking Scheme. If there is any variation, the same should be zero after deliberation and discussion. The remaining answer books meant for evaluation shall be given only after ensuring that there is no significant variation in the marking of individual evaluators.
6	Evaluators will mark (✓) wherever answer is correct. For wrong answer CROSS ‘X’ be marked. Evaluators will not put right (✓) while evaluating which gives an impression that answer is correct and no marks are awarded. This is most common mistake which evaluators are committing.
7	If a question has parts, please award marks on the right-hand side for each part. Marks awarded for different parts of the question should then be totaled up and written in the left-hand margin and encircled. This may be followed strictly.
8	If a question does not have any parts, marks must be awarded in the left-hand margin and encircled. This may also be followed strictly.
9	If a student has attempted an extra question, answer of the question deserving more marks should be retained and the other answer scored out with a note “Extra Question” .
10	No marks to be deducted for the cumulative effect of an error. It should be penalized only once.

11	A full scale of marks _____ (example 0 to 80/70/60/50/40/30 marks as given in Question Paper) has to be used. Please do not hesitate to award full marks if the answer deserves it.
12	Every examiner has to necessarily do evaluation work for full working hours i.e., 8 hours every day and evaluate 20 answer books per day in main subjects and 25 answer books per day in other subjects (Details are given in Spot Guidelines). This is in view of the reduced syllabus and number of questions in question paper.
13	Ensure that you do not make the following common types of errors committed by the Examiner in the past :- • Leaving answer or part thereof unassessed in an answer book. • Giving more marks for an answer than assigned to it. • Wrong totaling of marks awarded on an answer. • Wrong transfer of marks from the inside pages of the answer book to the title page. • Wrong question wise totaling on the title page. • Wrong totaling of marks of the two columns on the title page. • Wrong grand total. • Marks in words and figures not tallying/not same. • Wrong transfer of marks from the answer book to online award list. • Answers marked as correct, but marks not awarded. (Ensure that the right tick mark is correctly and clearly indicated. It should merely be a line. Same is with the X for incorrect answer.) • Half or a part of answer marked correct and the rest as wrong, but no marks awarded.
14	While evaluating the answer books if the answer is found to be totally incorrect, it should be marked as cross (X) and awarded zero (0) Marks.
15	Any unassessed portion, non-carrying over of marks to the title page, or totaling error detected by the candidate shall damage the prestige of all the personnel engaged in the evaluation work as also of the Board. Hence, in order to uphold the prestige of all concerned, it is again reiterated that the instructions be followed meticulously and judiciously.
16	The Examiners should acquaint themselves with the guidelines given in the “ Guidelines for Spot Evaluation ” before starting the actual evaluation.
17	Every Examiner shall also ensure that all the answers are evaluated, marks carried over to the title page, correctly totaled and written in figures and words.
18	The candidates are entitled to obtain photocopy of the Answer Book on request on payment of the prescribed processing fee. All Examiners/Additional Head Examiners/Head Examiners are once again reminded that they must ensure that evaluation is carried out strictly as per value points for each answer as given in the Marking Scheme.
19	If a candidate attempts both alternatives/options in a question where only one option/alternative is required to be attempted, the Evaluator shall award marks in both the options. The system will take the higher of two scores and disregard the other response.
20	In a question having two options/alternatives, if a candidate has attempted only one, then the evaluator shall mark “NA” (Not attempted) against the option that has not been attempted by the candidate.

MARKING SCHEME
Bhutia (Subject Code - 095)
(PAPER CODE : 29) (M29095)

Q.	Expected answer/Value points	Distribution of marks
No.		

	Section A- Unseen Passage-1(འཕྲིང་འབེབས་ལས།)	
1.	དྲི་བ་ཚུའི་ ལན།	5 x 1= 5
(i)	A. གནམ་གྱ།	1
(ii)	C. རྩ་གྱ།	1
(iii)	B. རྩུང་འཕྲིང་,གཟུགས་མཐོང་ རྩོག་འཕྲིང་ དང་ ཁ་བར།	1
(iv)	D. རིགས་གསར་གྱི་ འཕྱུལ་ཆས།	1
(v)	C. རིག་གསར་གྱི།	1
2.	Unseen Passage-II (འཕྲིང་འབེབས་ལས།)	5 x 1= 5
(i)	A. མིའི་གས།	1
(ii)	D. རྩེད་དྲགས།	1
(iii)	C. བསྟོད་བྲོ།	1
(iv)	D. རྩུག་འཕྲིག	1
(v)	B. དཀའ་ལས།	1
3.	Section B- Applied Grammar- རྩུམ་རྟགས་ལས། དྲི་བ་ཚུའི་ ལན།	5 x 1= 5
(i)	C. ལ།	1
(ii)	A. བྱས་སྒྱ།	1
(iii)	B. ལག་རིང་ བྱས་བོ།	1
(iv)	B. སྒྲ་ རང་དབང་ཅན་ དུག།	1
(v)	C. རྩ་མཚན།	1
4.	Section C- Prose - ཆོག་རྩུག་གི་ དྲི་བའི་ ལན།	5 x 1= 5
(i)	B. གྲུ་རྩ་ པར་ འབྱུང་གནས།	1

(ii)	C. འབྲི་ས་ནན་དུའི།	1
(iii)	D. རྫོང་བྱ།	1
(iv)	B. ཆེའི་སྐྱབ་པོ།	1
(v)	C. བྱི་ལོ་ ༡༩༧༣	1
5.	Section D- Writing and Composition : Essay writing - བྱི་ཚུམ་གྱི་ སྲི་བ་ གཉིས་ལས་ གཅིག་གི་ བྲི། (Attempt any one)	5
(a)	ཤེས་རིག་ ཡོན་ཏན་ ལེགས་བྱས་ སྦྱང་ དགོས་པོ་ གལ་ཆེན་ ཡིན་པའི་ སྐོར་ལོ་ བྱི་ཚུམ་ བྲི་བའི་ སྐར་ འགོ་ བརྗོད་, བརྗོད་བྱ་, རྟོན་ཆེན་ དང་ འབྲུག་འདུ་ བཅས་ ཆ་ཆང་ཅིག་ བྲིས་ ཡོད་པོ་ དགོས།	
(b)	རང་གི་ རིག་གཞུང་ དང་ སྐད་རིགས་ འདི་ལོ་ ག་ལྟེ་ སྤྱང་སྦྱོབས་ བྱས་དགོས་པའི་ སྐོར་ལོ་ བྱི་ཚུམ་ བྲི་བའི་ སྐར་ འགོ་བརྗོད་, བརྗོད་བྱ་, རྟོན་ཆེན་ དང་ འབྲུག་འདུ་ བཅས་ ཆ་ཆང་ ཅིག་ བྲིས་ ཡོད་པོ་ དགོས།	
6.	Letter Writing: Application - བཏང་ཡིག་ ལས། - བཏང་ཡིག་གི་ སྲི་བ་ གཉིས་ ལས་ གཅིག་གི་ བྲི། (Attempt any one)	5
(a)	རྒྱ་གར་ གནས་བསྐོར་ལོ་ འགྱུ་བའི་ རྟོན་ལོ་ རྟགས་ལོ་ ཡི་གེ་ གཅིག་ བྲིས་པའི་ སྐར་ འགོ་བརྗོད་, རྟོན་ཆེན་ བརྗོད་བྱ་ དང་ འབྲུག་འདུ་ བཅས་ ཆ་ཆང་ སྒྲིགས་ལྟེ་ བྲིས་ ཡོད་པོ་ དགོས།	
(b)	མིག་ ལྷ་ལྟེ་ སྐོར་ཁང་ན་ འགྱུ་དགོས་པོ་ ཐོན་བས་ སློབ་སྦྱི་ལོ་ ཉིན་ གཅིག་གི་ དགོངས་ཁུ་ བྲི་བའི་ སྐར་ འགོ་བརྗོད་, རྟོན་ཆེན་, བརྗོད་བྱ་ དང་ འབྲུག་འདུ་ བཅས་ ཆ་ཆང་ སྒྲིགས་ལྟེ་ བྲིས་ ཡོད་པོ་ དགོས།	
7.	སྐད་བསྐྱར་ ལས། དབྱིན་ཇི་ འཕྲེང་འབབས་ འདི་ ལེགས་བྱས་ སྐྱོགས་ལྟེ་ གོ་བ་ བབས་ལྟེ་ ལྟོ་སྐད་ན་ བསྐྱར་ལྟེ་ བྲི་ དགོས།	5
8.	Section- E Applied Grammar- སྤྲུམ་རྟགས་ ལས། འོག་གི་ སྲི་བ་ ཚུའི་ ནང་ལས་ ལྷ་ལོ་ ལན་ བྲི། (Attempt any five)	5 x 2 = 10
(i)	ཕྱད་ གཞན་དབང་ཅན་ བརྒྱད་ ཡོད། འདི་ཚུ་ སྐར་བསྐྱུ, ལོ་དོན་, ཡི་ལྷན་, རྒྱན་ སྤྱད་, ལྷག་བཅས་, འབྱེད་སྤྱད་, འབྱུང་ཁུངས་ དང་ འབོད་སྤྱོད་ བཅས་སོ།	2
(ii)	ལྷག་བཅས་ཀྱི་ ཕྱད་ཚུ་ རྟོན་ གསུམ་ལོ་ འབྲུག། འདི་ཚུ་ མཚམས་སྦྱོར་ ལྷག་ བཅས། དམ་བཅའ་ ལྷག་བཅས། གཞན་འདྲེན་ ལྷག་བཅས།	2

(iii)	ཕྱད་རང་དབང་ཅན་དུག་ཡོད། འདི་ཚུ་ནི་སྒྲ་དང་སྒྲ་འདི་སྒྲ་གན་སྒྲ་བདག་སྒྲ་དང་དགག་སྒྲ་བཅས་སོ།	2
(iv)	རྒྱ་པོ་དང་ལག་ཀོ་ལོ་ཞེས་ན་ཞབས་དང་ཕྱག་སེ་ལབ་རྟོ་ཞིན་ནོ།	2
(v)	རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པོ་གཡོག་སྟོན་པའི་དཔེར་བརྗོད་ནི་སྒྲ་གྲུ་ལོ་སོང་། ཤར་སྟོགས་ལོ་སོང་། ལབ་པོ་འདེམ་ཚུ་ཞིན།	2
(vi)	ནི་སྒྲ་དགར་བ་ལོ་ནང་གསེས་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད། འདི་ཚུ་མཆོག་ཏུ་དགར་བ། དམན་པར་དགར་བ། ཐ་དད་ཅམ་ལོ་དགར་བ་བཅས་སོ།	2
(vii)	ལོ་དོན་ལོ་ཕྱད་བདུན་ཡོད། འདི་ཚུ་སྟ་ར་རུ་དུ་ན་ལོ་དུ་བཅས་སོ།	2
9.	Prose - ཚིག་ལྷུག་- འོག་གི་དྲི་བ་ཚུའི་ནང་ལས་ལྷ་ལོ་ལན་གྱི། (Attempt any Five)	5 x 2 = 10
(i)	མདོ་ལས་: སྤྱི་དགསུམ་མི་རྟག་སྟོན་ཀའི་སྤྱི་དང་འདྲ། འགྲུ་བའི་སྤྱི་འཆི་གར་ལོ་རྟ་དང་མཆོངས། འགྲུ་བའི་ཆོ་འདི་ནམ་མཁའི་སྟོག་དང་འདྲ། རི་གཟར་ཐབ་ཆུ་འདི་ལས་མ་ལག་འགྲུ།	2
(ii)	འཁོར་བ་ལབ་ན་གཅིག་གི་གཅིག་ལོ་འཁོར་བ་ལོ་ལབ། དཔེར་ན་བྱམ་པོའི་ནང་ལོ་ཚུད་པའི་སྦྱོམ་བཞིན་ཞིན།	2
(iii)	མི་ལྷས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལོ་དལ་འབྱོར་བཅོ་བརྒྱད་དང་ཐུན་པའི་མི་ལྷས་རིན་པོ་ཆེ་ལབ་རྟོ་ཞིན།	2
(iv)	དལ་འབྱོར་མི་ལྷས་ཐོབ་པའི་དཔེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་རུས་སྤལ་མིག་ཞར་པོ་དང་སྤང་གི་གཉའ་ཤིང་གི་དཔེ་བཞག་ཡོད།	2
(v)	འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་དཔེ་ནི་བྱམ་པོའི་ནང་ལོ་ཚུད་པའི་སྦྱོམ་བཞིན་བྱམ་པོའི་ནང་ལོ་འཁོར་ཕྱི་སྤང་ཁ་འཐོན་མ་ཆུགས་པོ་འདྲ་བོ་ཞིན།	2
(vi)	དལ་འབྱོར་བཅོ་བརྒྱད་དང་ཐུན་པའི་ལྷས་རྟེན་འདི་ལོ་མི་ལྷས་རིན་པོ་ཆེ་ལབ་རྟོ་ཞིན་ནོ།	2

(vii)	དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུས་མཐོ་རིས་ལྷ་མེད་གོ་འཕང་ཐོབ་པོ་ དང་ནག་པོ་ཐྲིག་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཀེས་ངན་སྤང་གསུམ་ན་རྩམ་ཐྱི་ སྤྱག་བསྐལ་ཁྱེད་ཤད་ཞིན།	2
10	<u>Poem</u> - ཆོགས་བཅད་ལས། འོག་གི་ཆོགས་བཅད་ལས་གཅིག་ལོ་འབྲེལ་ བཤད་གྱི། (Attempt any One)	1 x 5 = 5
(i)	ང་ཅག་གིས་ཆོས་ཡོན་ཏན་སྤྱང་བའི་སྐབས་ལོ་ཨ་ཏང་ར་བཙོན་འགྲུས་མ་ བཏང་བར་བྱས་བ་ཅེ་ན་རང་ལོ་རྒྱུ་མ་འབྲས་བུ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་ ཚུགས་ཤད་ཞིན། དཔེར་ན་ཤིང་གི་རྩ་པོ་འདི་ཚུ་དང་མ་གྲུས་ན་རྩ་མོར་ལོ་ འབྲས་སྐྱེན་པར་འགྱུར་བོ་དང་འདྲ་བོ་ཞིན་ནོ།	
(ii)	རང་གི་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་དཔེ་ལོ་ཤར་བའི་རྣལ་འབྱོར་པོ་འདི་ལོ་བསྐབ་ བྱ་གདམས་ངག་མང་དྲགས་ཡོད། དཔེར་ན་ནགས་ཅན་སྤྱག་དྲགས་ཀྱི་ནང་ ལོ་ཤིང་ལའི་ཕྱང་པོ་ཚུ་ཟད་ཤད་མེད་པོ་དང་འདྲ་བོ་ཞིན་ནོ།	
11.	ཆོགས་བཅད་སྒྲིགས་སྟེ་དྲི་བ་ཚུའི་ལན་བྱང་བྱང་ན་གྱི།	5 x 1 = 5
(i)	ཆོགས་བཅད་གཅིག་ན་ཆོག་རྒྱུ་བཞི་ཡོད།	1
(ii)	ཆོ་འདི་བྱི་གཉིས་ལོ་བདེ་སྦྱིད་ལེགས་འོང་བཅུག་ཅིག་ ལབ་སྟེ་སྒྲོན་ལམ་བཏབ་པའི་དོན་ཞིན་ནོ།	1
(iii)	གནམ་ལས་ཆར་པོ་བབས་པོ་འདྲ་བོ་བྱང་ཤད་ཞིན།	1
(iv)	འབྲས་བུ་ཡོན་ཏན་ལེགས་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་ལོ་བཙོན་འགྲུས་ཤུགས་ཅན་ རྒྱབས་དགོས།	1
(v)	ཆོག་བཅད་སྟེ་བྲི་མཐན་ལོ་ཆོགས་བཅད་སེ་ལབ་ཏོ་ཞིན།	1
	འབྲས་སྒྲིངས་ཆགས་རབས་ལས། -	
12.	འོག་གི་དྲི་བ་ཚུའི་ནང་ལས་ལྷ་ལོ་ལན་གྱི། (Attempt any five)	5 x 2 = 10

(i)	ལྷམ་གསུམ་བཞེས་མཁན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་མཆན་ནེ་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་སྲུང་རྣམ་རྒྱལ་ཨིན།	2
(ii)	དཔང་ལྷ་གསོལ་དུས་སྟོན་འདི་བོད་ཟླ་བདུན་པའི་ཆོས་བཅོམ་པའི་ཉིན་ཆེ་སྲུང་བཅེ་གནང་དོ་སྟངས།	2
(iii)	ཆོས་རྒྱལ་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་ལོ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ན་གསེར་ཁྱི་མངའ་གསོལ་གནང་བོ་སྟངས།	2
(iv)	བྱུག་བཅན་དར་སྟུན་གསུམ་པོ་ནེ་སྐྱ་བོ་རབ་སྤང་མོ་རབ་དང་མེད་པོན་རབ་བཅས་སོ།	2
(v)	འབྲས་ལྗོངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ཟླ་བོ་ ༥ ཆོས་ ༡༩ ལས་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་ཐོན་བོ་སྟངས།	2
(vi)	འབྲས་ལྗོངས་ན་གཙང་ཁུ་སྐྱོམ་པོ་གཉིས་ཡོད། འདི་ཙུ་བཟུ་ཤིས་བྱུག་གི་ཁུ་དང་རི་ཉེག་ཁུ་ཨིན་ནོ།	2
13.	འོག་གི་དྲི་བ་ཅུའི་ལན་ཐུང་ཐུང་ན་གྱི།	5 x 1 = 5
(i)	འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་དང་པོ་རྒྱལ་འབྲས་ལྗོངས་ཡུག་སམ་ལོ་ཆགས་པོ་སྟངས།	1
(ii)	རྒྱལ་མིང་རྒྱན་རིང་གོ་སྟོངས་མཁན་ཆོས་རྒྱལ་གཙུག་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ།	1
(iii)	འབྲས་ལྗོངས་མངའ་སྡེ་བྱོས་ཚོགས་ཁང་ན་སྟོ་མོན་གྱི་ཁྱི་བཅུ་གཉིས་ཡོད།	1
(iv)	ཤུད་འབྲུམ་བསགས་ཀྱི་བཅུན་མོའི་མཆན་ནེ་རྩོ་མོ་གུ་རུ་ཤེས་རབ་སྟོལ་མ་ཨིན་ནོ།	1
(v)	དཔང་བསྟོད་འཆམ་འདི་ཆོས་རྒྱལ་ཕྱག་དྲོར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་དུས་ལོ་དབུ་བཅུག་གོ་ཨིན།	1